

независних држава. Да би такав савез опстао, он би морао да ограничи независност својих чланица, али онда не би био то што јесте, већ би имао квалитет једне чвршће заједнице каква је управо федерација. Конфедерације нису нигде успеле и одржале. То важи и за Холандску (Сједињене Холандске Области) али и Швајцарски Савез, а нарочито Америчку (Северноамерички Савез) која није успела да очува јединство америчког народа и осигура снажну и делотворну владу која би деловала у име слободе и општег добра.

б) Федерација (Савезна држава)

За разлику од конфедерације која не представља нову државу, правну личност, већ само правни однос, федерација (савезна држава) је управо то – нова правна личност која се разликује од својих посебних делова, односно удружених чланица. Федерација представља јачи степен повезивања и удруживања држава и она је резултат процеса друштвене интеграције и идеје и праксе повезивања и зближавања држава и народа. Она није просто јединство својих чланова, већ њихово усклађивање. То није прост збир или мозаик нација, већ усклађивање, али и противуречност између појединачних и општих (федералних) интереса, при чему су ови заједнички интереси идеал који се не остварује свуда и увек. Федерација значи јединство и уједињавање, али не и унитаризам где се у томе претерује и тако гуше посебности и разноврсности посебних делова. Но федерација није ни пука децентрализација и више у интересу њених делова, већ је то дијалектички спој посебног и општег, форма друштвеног, односно државног живота која допушта постојање различитости уз обезбеђивање јединства. Зато федерација није ни пуно јединство, али не значи ни пуну слободу и аутономију делова па је боља и од једног и другог. Федерација је и лек против партикуларизма када се претера са централизмом па је тако она пожељан облик децентралистичког уређења које се сачувало од претераног ризика и централизације али и аутономије. Федерација обезбеђује јединство, али на принципу слободе и споразумевања, док унитарна и централистичка држава то постиже дисциплином и заповедањем које уједињује народ, али без његове воље и слободе. Федерација је виши степен централизације од аутономије (и локалне самоуправе) јер док код ње имамо јасно разграничене надлежности, дотле у аутономији имамо додељивање надлежности која се може оспорити, одузети или умањити актима федералне власти, што је свакако доказ постојања извесне и нужне централизације у федерацији.